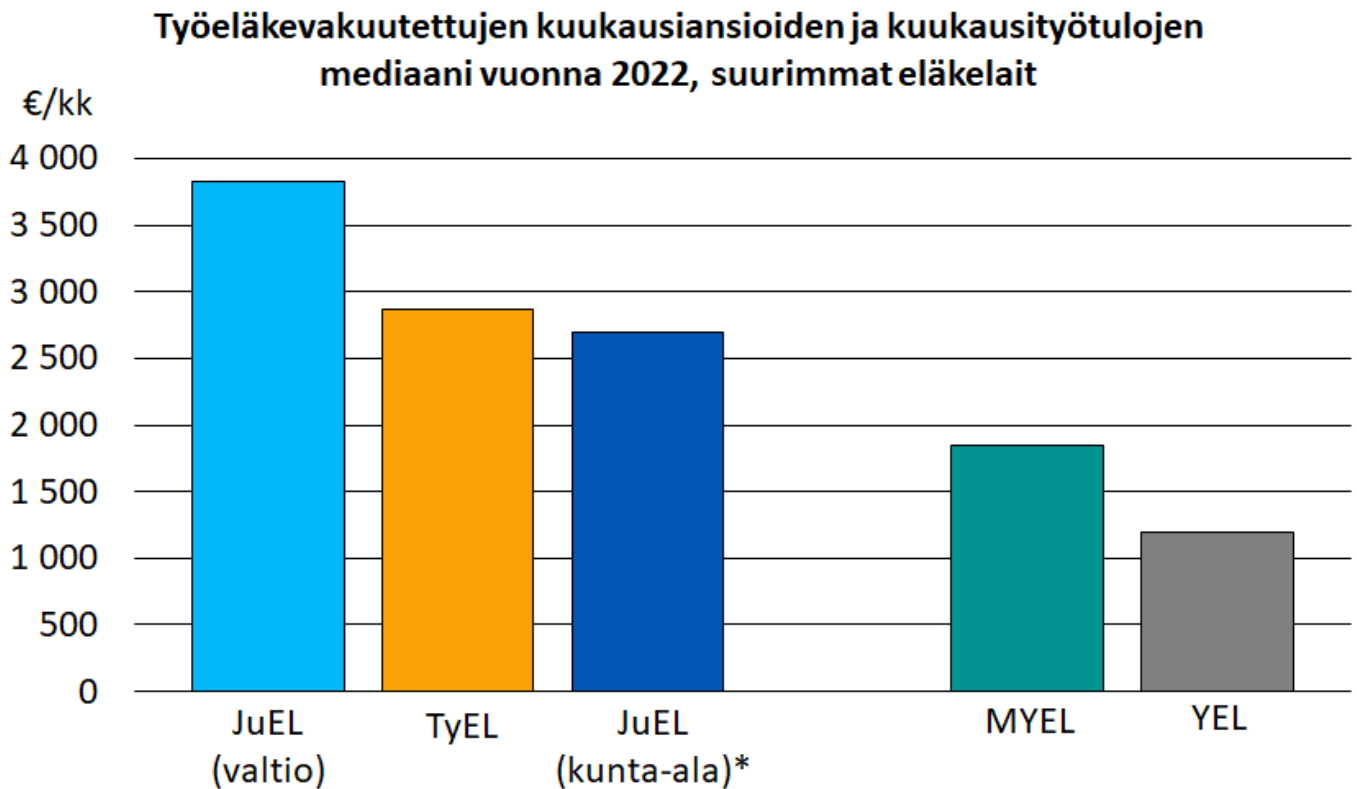

Suomen työeläkevakuutetut 2022 (SVT)

Työeläkettä kartutti 2,9 miljoonaa palkansaajaa ja yrittäjää vuonna 2022

Keskimääräinen kuukausiansio on saatu jakamalla eläkettä kartuttanut vuosiansio työkuukausien määrällä. YEL- ja MYEL-vakuutetuilla keskimääräinen kuukausityötulo on muodostettu vakuutuksen voimassaolokuukausien perusteella.

*työ- ja virkasuhteessa olleet

Lähde: Eläketurvakeskus

Vuonna 2022 työeläkettä kartutti työansioden ja työtulon perusteella kaikkiaan lähes 2,9 miljoonaa henkilöä. Heistä 2,7 miljoonaa työskenteli palkansaajina ja 290 000 toimi YEL- tai MYEL-vakuutettuina yrittäjinä, sisältäen tiede- ja taideapurahan saajat.

Palkansaajilla vakuutettujen kuukausiansioiden mediaani oli 2 984 euroa. Keskeisimpien palkansaajalakien välinen vertailu osoittaa, että keskimääräinen palkkataso on valtiolla korkein ja naisvaltaisella kunta-alalla matalin. Ansioeroja selittävät mm. eriytyneet työmarkkinat. Eri työeläkelakien piirissä palkansaajien ikä- ja sukupuolijakaumat ovat erilaisia. Lisäksi naiset tekevät miehiä useammin osa-aikatyötä.

Vuonna 2022 todellisen työtulon mediaani oli YEL-yrittäjillä 1 194 euroa kuukaudessa. Heillä työtulot painottuivat erityisesti vahvistetun työtulon alarajan ja työttömyysturvan työssäoloehdon alarajan tuntumaan. MYEL-vakuutetuilla työtulon mediaani oli 1 843 euroa kuukaudessa.

Työeläkevakuutettuihin ansioihin lasketaan mukaan kaikki työeläkevakuutettu työ, myös epäsäännöllinen työ, joka voi olla kestoaltaan lyhyt tai osa-aikainen. Sama henkilö voi olla vuoden aikana vakuutettuna useamman eri työeläkelain piirissä.

(Päivitetty 14.12.2023)

Käsitteet ja määritelmät

Työhön liittyvät käsitteet

Ei työssä tilastovuonna

Ei työssä tilastovuonna olevaksi katsotaan henkilö, jolla ei ole ollut tilastovuonna työeläkettä kartuttavaa työtä eikä hän ole ollut työeläkevakuutettuna YEL- tai MYEL-toiminnan perusteella. Lisäksi hänen on pitänyt olla työeläkevakuutettuna ennen tilastovuotta tai hän saa omaan työuraan perustuvaa eläkettä.

Eläkkeensaaja

Eläkkeensaajaksi katsotaan henkilö, joka saa jotakin omaan työuraan perustuvaa työeläkettä. Eläkkeensaaja voi saada vanhuus-, työkyvyttömyys-, osa-aika- tai maatalouden erityiseläkettä. Osa eläkkeensaajista saa työeläkkeen lisäksi myös Kelan maksamia eläke-etuuksia, jotka puuttuvat tästä tarkastelusta.

Ensimmäisen kerran työeläkelakien piiriin tullut

Tietyn työeläkelain piiriin henkilö tulee silloin, kun hänelle kirjataan alkaneeksi ensimmäisen kerran kyseisen työeläkelain mukainen työ- tai yrittäjäjakso.

Ensimmäisen kerran tietyn työeläkelain piiriin tullut

Tietyn työeläkelain piiriin henkilö tulee silloin, kun hänelle kirjataan alkaneeksi ensimmäisen kerran kyseisen työeläkelain mukainen työ- tai yrittäjäjakso.

Palkansaaja

Palkansaajalla tarkoitetaan työeläkelakien piiriin kuuluvaa työtä tekevää henkilöä, jos kysymys ei ole YEL- tai MYEL-yrittäjätoiminnasta. Mukana ovat käytännössä kaikki työssä olleet lukuun ottamatta yrittäjiä, maatalousyrittäjiä ja tiede- ja taideapurahan saajia. Tässä tilastossa palkansaajiksi katsotaan myös JuEL:n kunta-alan piiriin kuuluvat erityisryhmät, esimerkiksi luottamustoimessa olevat ja omaishoitajat. Palkansaajiksi katsotaan myös perhehoitajat, jotka ovat tehneet toimeksiantosopimuksen, vaikka he eivät olisi työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään.

Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluva

Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat kaikki, jotka ovat tilastovuonna tai sitä aiemmin olleet työeläkelakien mukaisessa työsuhteessa tai yrittäjänä. Työeläkejärjestelmän piirissä ovat siis

henkilöt, joilla on eläketapahtuman sattuessa oikeus työeläkkeeseen, tai jotka saavat omaan työuraan perustuvaa eläkettä.

Työeläkelaki

Henkilö luokitellaan kuuluvaksi kaikkiin työeläkelakeihin, joiden mukaan hän on ollut vakuutettuna työhistoriansa aikana.

Työeläkesektori

Henkilö kirjautuu työeläkesektoreihin työhistoriansa eläkelakien perusteella. Jos hän on työskennellyt sekä yksityisellä että julkisella sektorilla, hän kirjautuu molempien sektorien lukuihin.

Työeläkevakuutettu

Työeläkevakuutettuja ovat kaikki, jotka tilastointiajankohtana tai aikaisemmin ovat olleet työsuhteessa tai yrittäjänä, ja joilla on eläketapahtuman sattuessa oikeus työeläkkeeseen. Tyypillisesti työeläkevakuutettu ei ole vielä eläkkeellä, mutta eläkkeensaajakin voi olla vakuutettu, jos hän on ollut työssä eläkkeen rinnalla alle 68-vuotiaana.

Työssä oleva tai yrittäjänä työskentelevä

Työssä olevaksi katsotaan henkilö, joka on ollut tilastointiajankohtana työeläkettä kartuttavassa työssä tai työeläkevakuutettuna YEL- tai MYEL-toiminnan perusteella.

Työssä tilastovuoden aikana

Henkilön katsotaan olleen työssä tilastovuonna, jos hän on ollut tilastovuoden aikana työeläkettä kartuttavassa työssä tai työeläkevakuutettuna YEL- tai MYEL-toiminnan perusteella.

Työssä tilastovuoden lopussa

Vuoden lopussa työssä olevaksi katsotaan henkilö, joka on ollut työssä joulukuun aikana (kuukausitekniikkaan perustuvat työsuhteet) tai jonka työsuhde on päättynyt tai ollut voimassa vuoden lopussa (vuositekniikkaan perustuvat työsuhteet). Jos eläkkeensaaja eläkkeen ohella palkkatyössä tai toimii yrittäjänä, hänet luokitellaan työssä olevaksi.

Yrittäjä

Yrittäjällä tarkoitetaan työeläkelakien piiriin kuuluvaa henkilöä, jolla on tilastovuonna tai sitä aiemmin ollut voimassa oleva YEL- tai MYEL-vakuutus. MYEL-vakuutuksen piirissä ovat maatalousyrittäjät ja tiede- ja taideapurahan saajat.

Ansioihin liittyvät käsitteet

Palkansaajien työeläkevakuutetut ansiot

Palkansaajilla työeläkevakuutettuihin ansioihin (lyhyemmin vakuutettu ansio tai ansio) luetaan tuloerät, jotka kartuttavat työeläkettä. Pääosan ansioista muodostavat korvauksena työstä maksettu

palkka, tulospalkkio tai muu vastike. Muista vastikkeista merkittävimpiä ovat erilaiset luontoisedut ja lomakorvaukset mukaan lukien työsuhteen päättyessä maksettavat korvaukset esimerkiksi pitämättä jääneestä säästövapaasta. Sen sijaan päivärahat ja optiojärjestelyt eivät yleensä kartuta työeläkettä, eivätkä ne sisälly työeläkevakuutettuun ansioon. Tässä tilastossa työeläkevakuutettu ansio sisältää myös työntekijän eläkemaksun, vaikka se ei kartuttanut työeläkettä ennen vuotta 2017.

Palkattomien aikojen ja VEKL:n mukaan karttavat etuudet

Palkattomalla ajalla tarkoitetaan sosiaalietuusjaksoa, joka vaikuttaa tietyin edellytyksin eläkkeen määräytymiseen. Palkatonta aikaa ovat esimerkiksi vanhempainraha-, sairauspäiväraha- ja työttömyyspäivärahakaudet. Työeläkelaeissa on määritelty perusteet, joiden mukaisesti eri palkattomat jaksot vaikuttavat työeläkkeen määrään.

Valtio rahoittaa kotihoidontuesta ja suoritetuista tutkinnoista karttavat etuudet. Ne perustuvat lakiin valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta (VEKL).

Palkattomien aikojen ja VEKL:n mukaiset etuudet rekisteröidään työeläkejärjestelmän ansaintarekisteriin. Palkattomien aikojen etuuksia kirjataan myös henkilöille, joilla ei ole työhistoriaa, ja jotka eivät näin ole työeläkejärjestelmän piirissä.

On hyvä huomata, että palkattomien aikojen rinnalla voi tehdä myös eläkevakuutettavaa työtä, ja myös siitä karttuu työeläkettä.

Vuosi- ja kuukausiansiot

Tilastoissa käytetty ansio on palkansaajalla työeläkevakuutettu (työ)ansio ja yrittäjällä työtulo. Palkansaajalla vuosiansio on saatu summaamalla yhteen vuoden aikana kertyneet työeläkevakuutetut kuukausiansiot. Yrittäjällä vuosiansiona on vakuutuksen voimassaoloaikaan suhteutettu todellinen työtulo. Yrittäjällä kuukausityötulo on muodostettu vakuutuksen voimassaolokuukausien perusteella.

Esimerkki. Palkansaaja oli työssä 20.8.–10.9. ja työeläkevakuutettu työansio oli 2 000 euroa. Tällöin tilastoissa käytetty kuukausiansio oli 2 000 €/2 kk = 1 000 €/kk, koska työ on tehty kahden eri kuukauden aikana. Jos työ olisi tehty yhden kuukauden aikana, (esim. 2.9.–22.9.), kuukausiansio olisi ollut 2 000 euroa. Jos työsuhde oli kalenterivuoden ainoa, tilastoissa käytetty vuosiansio on kummassakin tapauksessa sama 2 000 euroa.

Yrittäjän työtulo

Tässä tilastossa työtulo tarkoittaa yrittäjän todellista työtuloa eli kokonaistyötuloa. Kokonaistyötulo on eläkkeen perusteena oleva työtulo, jossa on otettu huomioon lisätyöeläkevakuutusmaksu ja pienennetty työeläkevakuutusmaksu (vain YEL) sekä työeläkevakuutusmaksun maksamatta jättäminen (YEL ja MYEL). Kokonaistyötulo lasketaan kullekin kalenterivuodelle erikseen. (YEL 67 §, MYEL 73 §)

Yrittäjän työtulon ala- ja yläraja

Yrittäjän vahvistetun vuosityötulon tulee olla lain mukaan YEL-vakuutetuilla vähintään 8 261,71 euroa ja MYEL-vakuutetuilla vähintään 4 130,86 euroa vuoden 2022 tasossa. YEL-vakuutetun vahvistetun vuosityötulon yläraja on 187 625,00 euroa vuoden 2022 tasossa. Rajat muuttuvat vuosittain palkkakertoimen muutosta vastaavasti.

Muut käsitteet

Desiili

Desiilien avulla vuoden aikana työssä olleet jaetaan ansioiden perusteella kymmeneen yhtä suureen joukkoon. Desiilirajoista nähdään ansiot, joiden alapuolelle jakaumassa jää 10 % 20 %, ... , 90 % tapauksista.

Ikä

Henkilön ikä tilastovuoden lopussa.

Mediaani

Kun vuoden aikana työssä olleet asetetaan ansioiden mukaan suuruusjärjestykseen, mediaaniansio on keskimmäisen vakuutetun ansio. Keskimmäisen vakuutetun kummallekin puolelle jää yhtä monta henkilöä. Mediaani ei ole yhtä herkkä äärihavainnolle kuin keskiarvo. Erityisesti vinoissa jakaumissa, kuten ansiojakaumassa, mediaani kuvaa keskiarvoa paremmin keskimääräistä ansiotasoa.

Työeläkelait

Yksityinen sektori

- **TyEL** Työntekijän eläkelaki
- **MEL** Merimieseläkelaki
- **YEL** Yrittäjän eläkelaki
- **MYEL** Maatalousyrittäjän eläkelaki

Julkinen sektori

- **JuEL** Julkisten alojen eläkelaki. Laki tuli voimaan vuoden 2017 alussa. Se yhdisti aiemmin voimassa olleet julkisen sektorin eläkelait KuEL, VaEL ja KiEL sekä Kansaneläkelaitoksen henkilökuntaa koskevan erillislain. Suomen Pankin eläketurvasta on säädetty julkisten alojen eläkelaisissa vuoden 2021 alusta lukien.
- Ahvenanmaan maakunnan hallituksen eläkesääntö

Laatuseloste: Suomen työeläkevakuutetut 2022 (SVT)

Suomen työeläkevakuutetut -tilasto tuotetaan Eläketurvakeskuksessa.

Laissa Eläketurvakeskuksesta (ETKL) todetaan Eläketurvakeskuksen (ETK) yhdeksi tehtäväksi harjoittaa toimialaansa kuuluvaa tilastotoimintaa. ETK:ssa tilastojen tuottamisesta vastaa suunnitteluosasto.

Suomen työeläkevakuutetut -tilaston kustannuksista vastaa ETK.

Tilastotietojen relevanssi

Suomen lakisääteinen eläketurva koostuu pääpiirteissään työ- ja kansaneläkejärjestelmistä. Työeläkejärjestelmän eläkkeet ovat ansiosidonnaisia, kun taas kansaneläkejärjestelmä on asumisperusteinen. Suomen työeläkevakuutetut -tilasto antaa kokonaiskuvan Suomen työeläkejärjestelmän kattavuudesta 17–68-vuotiaiden henkilöiden joukossa.

Työeläketurvaa hoitavat yksityisellä sektorilla työeläkeyhtiöt, -säätiöt ja -kassat sekä julkisella sektorilla pääasiassa Keva. Eläketurvakeskus toimii työeläkejärjestelmän keskuksena ja kerää mm. työeläkeasioiden hoidon edellyttämät tiedot sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Suomen työeläkevakuutetut -tilasto kattaa koko lakisääteisen työeläketurvan. Se sisältää keskeiset lukumäärätiedot kaikista Suomen työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvista 17–68-vuotiaista henkilöistä sekä tiedot palkansaajien työeläkevakuutetuista ansioista ja yrittäjien vakuutetuista työtuloista.

Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneet on jaoteltu työeläkevakuutettuihin ja eläkkeellä oleviin. Työeläkevakuutettujen lukumäärät esitetään luokiteltuina kahteen ryhmään: tilastointiajankohtana työssä olleisiin ja niihin, jotka eivät olleet työssä eivätkä eläkkeellä tilastointiajankohtana. Muina luokittelijoina käytetään työeläkesektoria ja -lakia sekä henkilön ikää ja sukupuolta.

Tilastossa esitetään tietoja myös muista eläkettä kartuttavista jaksoista, jollaisia ovat rekisteröidyt palkattomat ajat ja VEKL-lain (laki valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta) mukaiset etuudet. Nämä tiedot esitetään etuuslajin mukaan luokiteltuina.

Työeläkevakuutetuista ansioista ja työtuloista esitetään keskiarvo- ja mediaanitietoja työeläkesektorin ja -lain sekä sukupuolen ja iän mukaan jaoteltuina. Ansioiden desiilijakaumat on eritelty sukupuolen ja ikäryhmän mukaan.

Tilastossa käytetyt käsitteet ja määritelmät on esitetty tilaston kotisivulla osoitteessa www.etk.fi/tilastot > Suomen työeläkevakuutetut.

Tietojen tarkkuus ja luotettavuus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoihin.

Työeläkevakuutettujen ja eläkkeensaajien tiedot perustuvat työeläkejärjestelmän rekistereihin. Aineisto sisältää tilastovuoden aikana työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneet 17–68-vuotiaat.

Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat ovat työskennelleet työeläkelakien mukaisissa työsuhteissa tai yrittäjinä. Tilastovuoden lopussa he ovat olleet eläkkeellä tai heillä olisi ollut tuolloin oikeus työeläkkeeseen eläketapahtuman sattuessa. Lisäksi aineisto sisältää tietoja myös ns. palkattomista jaksoista, jotka vaikuttavat työeläkkeen määrään. Näitä tietoja ansaintarekisteriin ilmoittavat mm. Kela ja työttömyyskassat.

Vuoden 2019 alusta Suomessa otettiin käyttöön verottajan ylläpitämä tulorekisteri, johon kirjataan kaikki palkansaajien ansiotiedot. Vuodesta 2019 alkaen myös työeläkejärjestelmän rekisteriin talletettavat palkansaajien ansiotiedot perustuvat tulorekisteriin.

Tilastossa havaitut virheet korjataan verkkopalvelussa välittömästi. Isoista virheistä laaditaan erillinen tiedote.

Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston tiedot julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan vuoden loppupuolella. Julkistamisajankohta on esitetty ETK:n kotisivuilla osoitteessa www.etk.fi/tilastot kohdassa Julkistamiskalenteri. Tilaston tiedot ovat lopullisia.

Tilastojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Tilaston tiedot eri vuosien välillä ovat pääpiirteissään yhteneväisiä. Luvuissa voi olla pieniä eroja tilasto-ohjelmistoon tehtyjen korjausten ja muutosten seurauksena.

JuEL:n kunta-alan muiden kuin työ- tai virkasuhteessa olevien (sis. omaishoitajat, perhehoitajat, luottamushenkilöt yms.) määrittelyä on muutettu vuoden 2022 tiedoista alkaen. Tilastosta on poistettu henkilöt, joille ei ole rekisteröitynyt tuloja tästä toiminnasta.

Vuoden 2022 tiedoista alkaen vakuutettujen ansiotilastossa palkansaajiin sisältyvät kaikki JuEL:n kunta-alan vakuutuksen piiriin kuuluneet. Ennen vuotta 2022 vakuutettujen ansiotilasto sisälsi JuEL:n kunta-alan osalta vain työ- ja virkasuhteessa olleet.

Osa palkattomien aikojen etuustiedoista on tarkentunut takautuvasti, minkä vuoksi tilastohistoria vuoteen 2019 saakka päivitettiin elokuun 2020 rekisteritilanteen mukaiseksi.

Tulorekisterin käyttöönoton seurauksena tilaston joissakin vuoden lopun tilannetta kuvaavissa taulukoissa esiintyy vähäistä siirtymää ryhmästä ”työssä olleet” ryhmään ”ei työssä eikä eläkkeellä” erityisesti yksityisellä sektorilla. Muutos voi hankaloittaa vertailua vuotta 2019 vanhempiin tilastovuosiin.

Lisäksi tulorekisterin myötä palkkakuukausien määrä vuoden aikana tarkentui. Aiemmin palkansaajan työsuhteista ilmoitettiin pääsääntöisesti vuoden aikana maksettu työeläkevakuutettu ansio ja työsuhdeaika. Koko vuoden työsuhteessa olleille kertyi 12 työkuukautta palkallisten kuukausien määrästä riippumatta. Työsuhde saattoi jatkua ilman palkkaa esimerkiksi opiskelu- tai sairausjakson yli. Vuosiansio jaettiin kuitenkin 12 kuukaudella, jolloin kuukausipalkka muodostui todellista matalammaksi. Koska tulorekisterissä on ainoastaan palkanmaksukuukaudet, kuukausiansion laskenta pystytään kohdistamaan tarkemmin palkallisten kuukausien mukaiseksi.

Tietopohjan muutos nosti julkisen sektorin ja erityisesti JuEL:n kunta-alan kuukausiansioita, minkä vuoksi muutos vuotta 2019 vanhempiin kuukausiansioihin verrattuna on todellista suurempi. Sen sijaan kaikkien palkansaajien ja yksityisen sektorin palkansaajien vertailussa vaikutus on pieni. Myöskään vuosiansioiden vertailuun muutoksella ei ole vaikutusta.

Tilastoa on tuotettu vuodesta 2005 lähtien, ja sen tiedot ovat pääpiirteissään vertailukelpoisia vuodesta 2007 alkaen. Yksityisen sektorin osalta aikasarja ulottuu vuoteen 1977 saakka. Yrittäjien työtulo on tuotettu tilastoon vuodesta 2022 lähtien.

Tilasto ilmestyi vuosina 2007–2014 (tilastovuodet 2005–2013) nimellä Suomen työeläkkeensaajat ja vakuutetut (SVT). Tilastovuodesta 2013 lähtien kokonaisuus on julkaistu kahtena erillisenä tilastona: Suomen työeläkkeensaajat (SVT) ja Suomen työeläkevakuutetut (SVT).

Tietojen saatavuus ja selkeys

Tilaston tiedot julkaistaan vuosittain ETK:n verkkopalvelussa tilaston kotisivulla. Osa tilaston tiedoista julkaistaan myös ETK:n tilastotietokannassa osoitteessa www.etk.fi/tilastot > Eläketurvakeskuksen tilastotietokanta.

Tilaston kuvaus on esitetty tilaston kotisivulla.

Lisätietoja tilastosta antaa ETK:n tilastopalvelu [tilastot\(at\)etk.fi](mailto:tilastot(at)etk.fi).